

न. टी

१

ॐ श्रीगणेशाय नमः अभिव्यंटरामचंद्रगुरुं न इहं स्वर्गस्य विद्वान्मिश्रया प्रज्ञं तदभिहितं यानुशारेण १ तत्र श्रीरामचंद्रनामांशं यत्कृतं प्रारिप्सि
ग्रन्थपरिसमाप्तिपरिपन्थिप्रसूहापादाय शिष्टाचारपरिपालनाय गुरुप्रणामचिकीर्षितं प्रतिजानीते २ भूरिशः स्वरशास्त्राणि रूढयामलादीनि
युद्धशब्दपल्लवरागाद्येनयादिप्रतियादितेपतिसुभटयुतकृन्मला दीनामपि जयपराजयप्रतिपादकं स्वमस्य ग्रंथस्य धार्मिकारणमिति

॥ ॥ नत्वा गुरुत्समालोच्य स्वरशास्त्राणि भूरिशः यद्वेपयुद्धजयोपायं धार्मिकारणं महीक्षितम् १ बहुधाभिदधे सदा शिवो जस्वर
तंत्रागित्तैकयाकातां भगवानयमेवैतत्संयुक्तं गुरुमार्गानुगतोऽपरस्तुलोकः २ वक्ष्याम्यहं यदिदं किंचन सर्वसारमेता
वदेव परिचिंत्य नृपः प्रवृत्तः एकोपि कोटिभटलोत्पत्तेर्गद्दीपलालां मुह्यन्नुभवति स्फुटकोत्तुकेन ३ नेतृद्वयं दुर्विनीताय नानुज्ञा
नेष्टु प्रताडितस्य फलं लाय अस्यानेहि स्यात्प्रमानं यवाचां द्यूकीपांतिद्वेहेनोचिराय ४ विनयो वनिताय हीयमाना प्रभ
येत्कल्पलतेव सत्फलं लाय उपकृत्यनुचितकानि शास्त्राण्युपकारस्येदं हि साधुरव ५ ॥ ॐ राम ॥ राम ॥ राम ॥ ॥

अथाप्रामाण्यशंका निवारणाय यतो यत्र प्रवृत्तोऽपि पापनृपतिः परपंथिभिः पराभूयते यथावरादुर्योधनवत् १ नाना मते व
हुतस्वरग्रन्थविरोधगुरुमते मनुस्त्यपरिहरति २ ग्रंथस्योपादेयतामाह ३ एतद्ग्रन्थप्रतिपाद्य सर्वस्वरशास्त्रस्यानिशोपत्वमा
ह ४ प्रचयगमनाय साधुप्रदेयतामाह ५

राम

१

[illegible][illegible]

३

९३:

थे:

अथ सकलशोभशिवार्गस्वरमाह अर्गाएतोप्रत्यादौरातस्संगृहीता अर्द्धः, पंडापतेपंचस्वराः कलुः धं व ए न न्नु रे वे त टा दि व र्म स्त र्ग पुः
 कारणाकारजकारजजितेषुस्वामिनः क्रमेणसुः यथा कलुः धं भवानां अकारः स्वजठनमथानामिकारः गमर्तुप्रणानामुकारः घट्टयफ ५
 रसानामेकारः चठटवल्लहानामेकारः नेचअर्द्धः उडोपतेपंचस्वराः पल्लहयमंयधिनंदाभद्राजयारिकापूरगातांतिथीनां क्रमात्स्वामि
 नः तत्रापिप्रतिपद्विधिकपिलवचकादशांशप्रमाणेन एकैकस्वरभोगः ततश्चैकं नित्यावैकैकस्य स्वरभोगः घट्टि ५ प ५
 लानि १० प्राण १ गुर्वदरोच्चारः २ एवमहारात्र्यापिस्वाध्यायिघट्टिकात्मकायां न द्यां प्रातर्भयपंच घट्टिकां ३
 अकारस्वरभोगः तदनुतावत्येवकाले इकारस्यतत्र उडोपघातावतिकाले भोगः एवं पंचस्वरभोगकाले घट्टिकाः ३
 पल्लानि १ ई प्राणा २ गुर्वदरोच्चारः २ १ पुनरकारादिपंचभराणां मेतावत्येवकाले भोगः तेन भुक्तघट्ट ५ पल्लानि ३
 प्राणाः ६ गुर्वदरोच्चारः ६ पुनरकारभोगस्तावत्येव घट्टिकादिकाले तेन घट्टि ५ घट्टिकाः अहारात्रिजाः पूरते पुनर्भद्रा

पंचांगोऽः स्वराः कलुः धं भवमुत्वे धं ज व्यं ज नेषु मूर्तदोहेनियेनेतिथिकपिलवतोप्यंतगभोगभानः नास्तीया
 लः कुतारोपुवसजर्मतास्तादिवर्गस्वरात् सिद्धात्कर्षोपुजांतापचय इतरां धुधत्तादिगतावि १

यांतिथोप्रातरभयकारभोगः ततः उकारादीनां पंचजयाधामुकारादीनां रिक्तायामेकारादीनां पूरगायामेकारादी
 नां यमस्वरभयानिथिस्तस्यस्वात्रिभिभोगोऽन्येषां हि द्विरिति भावः संप्रतिस्वरावस्थाप्राह नास्ति याव्यादेना
 म्नायस्वाटोयसंस्तत्त्वामियो अकारादिपंचानामध्यायः मतस्यवालः नदप्रिमकुमारः नदप्रो पुवाः न
 दप्रोदुहः नदप्रोमृतः एवमन्येषां गत्याः स्वरादिकानां मध्यपुतादिनां मानुवर्गाभावात्कारादिरेवयसंस्वरो
 ग्राह्यः तत्फलमाह सिद्धीनि यास्तस्वरभोगकालारब्धकाधं धृधिकानिधिः एवं कुमारकालाद्येवकाले
 सिद्धाधिकमितिथुयस्वगतः सिद्धरुत्कर्षः इतरां दृष्ट मृतयाः स्वराः सिद्धरुपकषः इतिथुयस्वरभोगका

कुमारस्वरभोगकाकारध्वकार्य ५३

१२
४

अथनक्षत्रतिथिवारैः कुलाकुलगणोर्भेदं धनयपराजयनिमित्तमाह मूलाश्राद्धाभिजितं चतुषोऽवर्गगौडवत्प्रातः भिष्यन्तानि चत्वारिभानि । नक्षत्र
भिष्यन्ति द्वितीयास्मिन्मिथयो बुधवासरे श्रवणं कुलाकुलगणः राज्ञोर्युक्तो संधिकरो द्यौर्युद्धनिष्ठप्राप्तिनिकरोति अस्मिन्नागेषु द्वादशारभे संधि
र्भवतीत्यर्थः कुलगणस्तु वक्ष्यमाणः स्यात्सोऽस्याधिनः उर्यधीशम्यजयार्थं जयकर्तृत्वादिन्यर्थः सचकुलसंज्ञो मासाख्यः तिथिभानि चित्रांश्च
विशाखापूर्वायादाश्रवणपूर्वाभाद्रपदाश्र्विनीकृत्तिकामृगशिरः पुष्यमघापूर्वाफाल्गुनीसंज्ञानि द्वादशभानि चतुर्थीश्रमिद्वा दशमीचतुर्दशी
तिचतस्रस्मिथयो दशम्याद्यपेक्षायां शेषभूता युग्माश्च भौमशुक्रवासरोच्चार्यः सर्वः कुलगणः स्यति जयकृत् अन्यपक्षस्यागुक्तमिति धियारब्ध

मूलाश्राद्धाभिजितं चतुषोऽवर्गगौडवत्प्रातः भिष्यन्ति द्वितीयास्मिन्मिथयो बुधवासरे श्रवणं कुलाकुलगणः राज्ञोर्युक्तो संधिकरो द्यौर्युद्धनिष्ठप्राप्तिनिकरोति अस्मिन्नागेषु द्वादशारभे संधि
र्भवतीत्यर्थः कुलगणस्तु वक्ष्यमाणः स्यात्सोऽस्याधिनः उर्यधीशम्यजयार्थं जयकर्तृत्वादिन्यर्थः सचकुलसंज्ञो मासाख्यः तिथिभानि चित्रांश्च
विशाखापूर्वायादाश्रवणपूर्वाभाद्रपदाश्र्विनीकृत्तिकामृगशिरः पुष्यमघापूर्वाफाल्गुनीसंज्ञानि द्वादशभानि चतुर्थीश्रमिद्वा दशमीचतुर्दशी
तिचतस्रस्मिथयो दशम्याद्यपेक्षायां शेषभूता युग्माश्च भौमशुक्रवासरोच्चार्यः सर्वः कुलगणः स्यति जयकृत् अन्यपक्षस्यागुक्तमिति धियारब्ध

तिरिक्तेभ्यः अकुलसंज्ञकः सचभरिणीगौडिणीपुनर्वसुश्लेषाउत्तराफाल्गुनीहस्तस्वात्पनुराधाउत्तराषाढाधनिष्ठाउत्तराभाद्रपदा
रेवतीयतानि द्वादशभानि प्रतिपत्तृतीयापंचमीसाप्तमीनवमीएकादशीत्रयोदशीपंचदशीति तिथयः रविमौमगुरुशनिवार
आयमकुलगणः तस्मिन्नागेषु द्वादशारभे संधि
र्भवतीत्यर्थः कुलगणस्तु वक्ष्यमाणः स्यात्सोऽस्याधिनः उर्यधीशम्यजयार्थं जयकर्तृत्वादिन्यर्थः सचकुलसंज्ञो मासाख्यः तिथिभानि चित्रांश्च
विशाखापूर्वायादाश्रवणपूर्वाभाद्रपदाश्र्विनीकृत्तिकामृगशिरः पुष्यमघापूर्वाफाल्गुनीसंज्ञानि द्वादशभानि चतुर्थीश्रमिद्वा दशमीचतुर्दशी
तिचतस्रस्मिथयो दशम्याद्यपेक्षायां शेषभूता युग्माश्च भौमशुक्रवासरोच्चार्यः सर्वः कुलगणः स्यति जयकृत् अन्यपक्षस्यागुक्तमिति धियारब्ध

सं.
४

अ	इ	उ	ए	ओ
प्रमवर्ग	प्रमवर्ग	प्रमवर्ग	प्रमवर्ग	प्रमवर्ग
अयान्तवर्ग	मा			वमा
मादि२४				दि२४
इ२४				प३७
इतिगाय	उत्तर	००	००	००
नमः	सु	००	००	००

शब्देषु ईश्वरादिषुकारः शोभनादिषुकारः राक्षसादिषुकारः सतीसत्त्वमाह दायनेति दायनः संव
त्सरस्तस्यभूतवः षट्चमतादयस्तस्यकारादयः प्राः षट्चमतादिनानिशोरमानेन पंचमस्युत्तरं
प्राति ३६५ तद्विभागस्तुमासौदिनानि १३ एकैकस्यभुक्तिः एवंषट्चमनयोभुक्तासुः द्वादशाव
र्षिकभोगस्तनुभोगः २ चावांतरभोगमाह तत्कायेति तेषांनृपाद्यानां १२ स्मृतंनानां चकार्ये
भोगे लब्धकालेनैकस्वराणां नरभुक्ता प्रभुत्वमित्यर्थः द्वादशावभागा यथायर्थः १ मासः द्वि
न २ घट्य ४३ पल्लानि ३८ प्राणाः १ गृध्रसोच्चारः १ इति स्मृतभोगदिनानि ७३ एषकादेशेष्व
नरभोगे दिनानि ६ घट्य १ पल्लानि ११ इति प्रतिस्वरभोगकालः अथायने सत्त्वमाह अवाचीति
नृपादिष्वयहायनेनृषु चेतेतत्कायभागांतरा भुक्तावा व्यपरेषनेत्वा इति माह स्मृतयोः
पक्षयोः राधेभाद्रपदे सहस्य इति प्राप्ता इति नमस्युर्मधो पौषे येरपि सुमेरुर्दृष्ट्यो माघाद्यथा
रोक्षया १२

अथचिद्विज्ञायायने अपरेउत्तरायणे एतयोर्द्वयोःयनयोःकारेवाः सतीशोनापरेष्वरा पक्षेप्राप्तमाह इमावीति इमा
वकारेकोरोक्ष्मा न्ययोक्ष्मा शुक्लपक्षयोरीयो मासशतमाह राधइति राधोयेशाघेस्तस्मिन् भाद्रपदे सहामार्ग
प्राप्तस्तस्मिन् अश्वकारः प्रभुः मधोचैत्रपौषे उकारः प्रभुः शुक्लपक्षे उकारः प्रभुः माघाद्ययोर्माघाद्ययोः
योस्तो माघाद्यो माघ कालगुणोत्तरायोकारः स्वासीति अवांतरभोगः द्वादशप्राग्वज्ज्ञेयः यतायतावर्गस्वराः प्रपञ्चिताः १२
इकेप्रश्चिनेप्राप्ताहे नमसिआवरोचकारः प्रभुः ५२

लंज्ञानाकार्यारम्भः कार्यः एवंतत्कृत्यमाह द्विषितः शत्रोर्मृताचिमृजस्वभोगकालेयुद्धात्पुत्रकुर्वतांस्वयंचस्वरेजयः १९ अथकात्तदी
 मांशहराशिशत्तत्रदाशावुदयवाहमगलादिरयोरैकत्रभूतानांचराशीनामेष्टृशिकसिद्धानामकारः स्वामी पशुचराशिषुअकारउदितः
 एवंबुधचंद्रयोस्तदाशीनांचकन्यामिथुनकर्कराणामिकारः स्वामी एष्टृपीच एवंवृहस्पतेस्तदाश्यामीनधनुषाश्याकारः स्वामी
 एवंशुक्रस्वधुतुल्योरेकारः स्वामी शनेर्मकरकुंभयोरेकारः अथनवौशशत्तत्रमाह अथेति अज्ञानेषुमारभते नमेष्टादिहादशरापी
 नानवांशकाः १८ तेषामध्येमेष्टृषयान्वांशकेषु १८ मिथुनस्याष्टषट् दैनवांशकेषुच अकारइशः मिथुनांत्यत्रि नवांशके
 शुक्रकंसिंहयोरष्टदशसुचइकारः कन्यातुल्योष्टृशिकाद्यत्रयेषुचउकारः शृशिकान्त्यष्टेषुधनुषिमकराद्यष्टेषुचएकारः ७

भौमेनयोर्ज्ञाशिनोअगुरोर्भृगोस्तत्तत्रेशनेरुदयिनोयनवांशकेजात भारेकरैर्नुमरनोतिमभादिसप्त स्वादित्यनस्त्रिंशु
 त्याअपिपंचकेषु ११

मकारांत्यत्रयेकुम्भमीनयोअडोकारः एवंभारे २४ मेष्टादि
 मीशः परस्त्रिंशुमेषुतकर २१ एकविंशतिसंख्यातानवांशका
 स्तुः अथनक्षत्रेशत्तत्रमाह अतिममिति अतिमेभरेवतीत
 नक्षत्रेषुअकारः प्रभुः स्वादित्यपुनर्वसुः अत आरभ्य पंच
 राद्याः स्वराइशाः एवंसप्तविंशः व्याकभानांपंचस्वराः इ
 हादशवर्षेषुप्रभवादिबहुधान्यातेषुसंवत्सरेषुकारइशः

अथालः	इकुमारः	इमुवा	चतुदः	उाहतः
कच्छउधम	विजदुनम	गमत०पु	घटपजस्त	चटदकुव
ने-धय०५	मयध०५	जयध०५	विध०५	पूयध०५
मं-स	पु-चे	हृह	शुक्र	शनि
मे-श-सि २०	कंसिंक २१	मी-ध २१	हनु २१	कुं-२ म २१
रेवती २	पुनर्वसु ५	उफा ५	अनु ५	अवरा ५

चतुर्विंशतिनवांशकाना
 नांमिकारायाः कृसात
 दादिसप्तसुआइनेषु
 सुइशुरवाः इकारोका
 शाभवन्तीतिरुपायेषु
 प्रमायादिहादशवर्षेषु

५
५

योगस्वरवर्णस्वरयोर्विनिर्घोषात् इहानीतयोकार्दमाह 'योगाद्यौगिकस्वरेणयोगभजनं योगमार्गसेवनं तउद' पेनत्कालेन टा वत्वेकवीति
 निभावः वर्णाच्चायसस्वरणसंबन्धमावेदक्युत्थान विप्रोषतस्तुवर्णस्वरानुक्त्यसंग्रामं कुर्यात् सर्वस्वरणामग्रणीमुख्यः १४ अथ भगदीनायुद्धा
 होजप्रसजयसाम्यज्ञानमाह नेषा अइह पटो इति प्रागुक्ताना पदानां स्वरणां तत्संबन्धिनो हलो च संबन्धिनीमिति : संख्यात् ३५ भ ४ राय
 एवं नृणां स्यात् तन्न अकलुडधभवानो ल इति ३ संख्या प्रावजठनमयनाय २ इत्येका संख्या नाद्योर्ध्वार्जयपराजयज्ञानमिष्टमन्त्राद्यैः

उगमतपपघातं भ ४ इति वतु : संख्या पधर थपरसानांग इति २६
 संख्या ३ चट २ वल हानोय १ इत्येका संख्या ५

योगाद्यौगिकभजनं वर्णाच्चासर्वमावेदत् विप्रोषतस्तु संग्रामं सहि सर्वस्वरग्रणी १४ नेषाम पांल ३५ १४ राय २ मिति हलां च भ ४
 नास्मोरलो मुमिल्लिताम ५ हता पृथग् वसा हीना मति विजयसा हतयाधिका सानुत्प्यासमच समरयदिवापि संधि म ॥ २५ ॥

ल	य	भ	रा	य
३	१	४	२	१
३	३	३	५	३
क	ख	ग	घ	च
छ	ज	झ	ट	ठ
उ	छ	न	य	२
थ	न	य	फ	व
भ	म	व	१	ल
व	श	ष	व	ह

स्वरायली श्रवनेषां संबन्धिनीया संख्यात्नभरायेत्युक्ता प्रतिस्वरं मीलितास मी पृथक् पंचभिर्भूता वस्यात् सा संख्यावे
 दिनरापेक्षया हीना तदा तन्मृति हीनताम संख्यस्य मभगमाह 'इतरापेक्षयाधिका चेत् सा तेदा विजयमाहाधिक
 संख्यस्य सा संख्येतेरननुत्प्यासमाचेत् सम संग्राममाह 'यदिवापदांतेर संधि द्योगज्ञाराह' अत्रवर्णसंख्या
 ग्रहणनिषिद्धवर्णानां ५ कारणकारदीनां नाम्नि संभवे शून्यमेव ग्राह्य न काचित्संख्या उपदिष्टवर्णाभावात् उ
 दाहरितमरावणानां १२ आ ३ म १ अ ३ एवं रामनाम्न संख्या २ २ आ ३ व ३ अ ३ राकारसाभावाच्चून्यं नट
 कारस्य ३ एवं रावणानाम् संख्या १४ उभयत्र पंचभागे शेषो १४ अत्र युद्धे साम्यं संधिवा २५ इति श्रीभरतसम

पराजयः २४ अत्र पराजयः २४ अत्र पराजयः २४

श्री दिनोदने०

स.सा.
टी
६

हिनीयामार्हतेहिनीययावत् याम्यस्यप्रथमानि क्रमेकारणाभावात्प्रथमस्याहंतारभ्यप्रथमयामस्यहिनीयाईमारभ्येत्यर्थः य
मेयमेप्रहरेप्रहरेननीयाननीयादिशंहनिकादिसमारभ्येत्यपेता
दिनादिशं प्रागंत्ययोयाम्योयेप्रथमाहिनीयाईतयोपगतंनप्रथमच
श ॥ पूर्वविदग्धादिस्तत्कालेषुभुज्याज्याः दग्धप्रहरश्चभुज्यैकस्मिन्नि
मैशान्याद्विद्विदिशान्तन्मेवाधिनौ राशीदिनेयामेयामे
भौयशान्याग्रयीस्थोप्रहरसात्रेनिहेति मृगोमकरस्तचोमे
हति धन्विधनुनेज्जतिदिक स्थानतीययामेनिहेति कन्यामि

न२ च ?
प्र ३३ ई

प्र ३३ ई
दि २२

रवि ह
दिग्ज्ञा

च २ प्र १
प्र ३३ ई

यौक्ताचौप्रभृतीरिति सर्वादिगपेक्षायास्तु हमे याम्यां तु द
तुययामयोः प्रथमाहिनीयाईयुग्मेनयाम्याहेतीति भावः
त्याज्या ११ अथचइह नविदिक नदृशिश्चोह चइइशा दि दिपा
हमात्रेकालेनिहेति केजावित्याह दृष्टक
योस्यसिद्धचदक्षिणादिकस्यहितीययामेनि
युनेवायव्यदिकस्यतुययामेनिहेति यवमे

हितीययामार्हतपययामेयामेननीयांचननस्तनीयां अकः प्रते
ईशादिदिशांचंद्रोयामेयामेनिहेति दृष्टकुभौ मृगसिंहो

प्र २ अ ई
दि १

चौप्रभृतिर्निहेति प्रागंत्ययामार्हयुगेनयाम्यां १८
चितयाकत्यामिथुनेक्रमेणव ॥ २९ ॥

प्राणीतः क्रमेराविदिशोदक्षिणाचदिकनस्थिताराशयश्चदमासाप्रथमं प्रहरमारभ्ययामचतुष्केषुचहृताः स्युः अतए
नादिशस्तेराशयश्चप्रथमादिषुप्रहरेषुन्याज्याः १९ अथापराव्यकेतुहनविशदिमाह गृहनामाप्रहमेदोईप्रहरेः षोडश
संख्येप्रहराईदिनरात्रौसंबंधमिराग्रेयीदिशामारभ्यषष्टीषष्टीदिशंप्रहराईप्रमारो नदिवादिनेनिशिरात्रौचहृत्पात
नतश्चयुनिशोवीरद्वयेनेकेकादिगपताभवति अतश्चगृहहनदिकसांमुख्येनतदिक्रिपूपरियात्रैवविहिता नतुत
स्यादिशिस्थितारणकायोहित्वात् दिक्मशक्तेतस्तु आउनेपूर्वादईपईतिदर्शयनेचमेनादिशोविदिशश्चदि
यानिशिवज्जपीः २० गृहाख्याइप्रहररात्रौतस्तथादिवानिशोचषष्टिषष्टिहृत्पातनुखपात्राहितानरण २० ॥ ॥

ई	२	अ
उ	३	इ
या	४	मि

दिपा

६

अथवालकुमारादिस्वरवसाद्वलमाह तेप्रकारदयोश्चः स्वराः पूर्वादिह्रमध्ये च वर्गो सभाया युहस्यानोद्वेष्टमन्त्रिविष्टाज्ञानव्याः तत्रयूनि
 स्वरविषये च जयेच निजयस्वरदिशमाश्रितो भटः सुखं जयेदरी निजितापयार्थं आद्ययोर्बालकुमारयोर्धोतादनेनरप्रहारित्तयेसतिह
 नयः पर्यमनः स्यादित्यर्थः अतिमयोर्द्वैतमृनयोर्जयो नस्या तत्पर्यः स्वशत्रुबलाबलाभ्यां संयुयस्वरदिशशत्रुमृतस्वरदिशप्राप्रकृता इत्येव
 स्पस्वरवले शत्रोस्तु बालभावे यस्त्ववादाद्यार्थनादिशमोददीन तत्रस्थिता युद्धाकुर्वीन् उदाहरणं अत्ररामरवणयोरेकारः स्वरोवास्त

पूर्वादिह्रित्यंतरगाश्रमेच सुखं जयेद्य निजयस्तु घातात् स्यादाद्ययोर्नास्ति मयोस्वशत्रुर्बलाबलाभ्यां भुवमाददीन ॥ १६ ॥
 शानीसि भकुजशनिर्विशहराशयः प्रतीचीदोः गुरुहयोरस्तउद्विदशो जगृहयोस्तु यद्यव्याम् ॥ १७ ॥

ये	अ	आ	लदिगुतराः अतस्तयोः प्राच्यां युगस्वरः अतस्तदिशिरामरावणयोर्वलं इति भवन्ममानं १६ अथरवि
य	उ	उ	चेद्वहतिविवक्तं लज्जुद्वराशीनादिग्विशो निवेशमाह
वा	उ	नै	शानीदिशमारभ्यप्राच्यादिशः क्रमेणाग्निमाविरक्षितास्ता
			हमृजाराशयोतिविष्टाज्ञानव्या यथायुकराणि वृषतुल्लेस
			भोमस्यराः शीमेष्टवृषष्टिश्रिकौतोप्राच्या शनेमकरकुंभो
			रवेर्गृहं द्वे त्रसिंहः सदक्षिरास्यां इंद्रो गृहं च कर्कः सप्रतीच्यां गुरोर्गृहं च नमीनो नयोरहोदिक् नैऋती उदीची चदि
			कक्रमेण ज्ञेया ज्ञोयुधस्तस्य गृहे कन्यामिधुने ते वायव्या इति राशिचक्रम् १७ अथरविहतादिशमाह चर्कः सूर्यो

अथराहुवल माहः अगुः राहुः यामेहैः प्राग्वानांतकशंभुपाशिकृतभुक्पौलस्परहोदिश इति कथमित्यपेक्षा मां
 षष्ट्यष्टीमिति प्राच्यादिदिशोगल्लुषष्ट्यष्टीदिशयातिनतक्रमेण सचराहुरकं वत्पृष्टदत्तोदितोवल्लप्रदः
 अयंभावः राहुप्रातराभ्यः १५७ ४१२ आश्विन यामाहै प्राच्यानिधुति तदनुषष्टीदिक् वायव्योत्तस्यायामाह
 तिष्ठति नतः षष्टीदिक् द २११३ २४३३ २१५१२ दिसानस्यायामाह त ईशादिशि एवंक्रमेण षष्टीषष्टीदिशं
 यामाहैयामाहैयानि स ५५११३ ५५११३ नै ३१११ चसकलकार्येषु पृष्टदत्तोभागे च शुभान्यत्र शुभः २४३३३३

प्राग्वानांतकशंभुपाशिकृतभुक्पौलस्परहोदिशो यामाहैरगुरह्निपाशिककुभोसौषष्ट्यष्टीनिशि
 पृष्टदत्तोदितः शुभोद्विष्टिकोसौतुर्यतय्योव्रजेतीशावाक्चवेनदुरात्मसहिमम्बप्रिप्रतीचीदिशः २४

ईश	पृ१	आ६	ई८	पृ५	आ२
उ३	दिवा	२३	उ३	रात्री	
वा३	प५	नै८	वा६	प१	नै८

सुरोद्विष्टापूर्वैः उ आइति राहुवल्लम् २४

११८३	४१२३२	३१२५३
११२५	२२२	१३१३३
६१२६३	मुकुर्त	२१२५६
२३१३	राहु	२६१३६
३१२५७	६१२५५	५१२३३
१९१२३	२६१३३	२११२९

एवंदिवाराहुरुक्तः निशितुपाशिककुभः पश्चिम
 दिशिमारभाषष्टिषष्टीप्रहुराहैरिति पञ्चाउनेपू
 वादयेपश्चिमाग्रेयोत्रनेमतिपूर्ववायव्यदक्षिणे
 शानदिश इत्यर्थः अथद्विष्टिकोसौद्विष्टिकराहुः
 प्रातराभ्यप्रातर्नीतम्यनु एवंतुर्यदिप्रीमुकुर्तैर्वाति
 दिनरात्रौ द्वात्रिंशन्मुकुर्तैरष्टौदिशां चत्वारोभूमाः
 तर्गक्रमः पेशानदक्षिणवायु पूर्वनेत्रपुत्राग्नेयपश्चिम

अथ योयी स्यापिनो रविचंद्रयोः पृथुदक्षिणजयं वाहः अर्को यदि दक्षिणे पृथुस्वपृथुप्रदेशे दक्षिणाप्रदेशे वा मातृदाद्याया पुरतः
 स्यादगप्रदेशामप्रदेशे वापतेतदा च योयी स्यापिनी न जयः किं च यो विशेष अर्कवहति दक्षिणभागस्यापि गुल्फापरिविता प्रो प्राणा
 वा यौ च वहति स्यापिनि जयः निशिराजो शशी चंद्रो निजयामे पुनो वा चेत्तदा द्याया स्वपृथुप्रदेशे स्वदक्षिणे देशे च गुल्फ
 तितदा यापि स्यापिनी न जयः अथेनु विशेषः वामगुजो गते चंद्रे चंद्रनाडी वहे च यानुर्जयोन स्यापिनः परस्यनु स्यापिनी

पृथेको यदि दक्षिणे पिकुरुतः द्याया यवामे जयः किं चर्कवहती हयापि निविधौ वा दस्थिते यापिनि द्याया पृथ
 गदक्षिणा निश शी वामगुजो या जयो यानुश्चंद्रवहे परस्यनु रवेर्यामः शशी द्युः क्षयः २१ प्राची मुदी चीया चंद्र
 गते स्यापिनी जयी भवेत् प्रतीची दक्षिणा वा प्रेयायी विजयमाप्नु यानु २२ वायुः पृथे दक्षिणे च वहन्स्त्रचयते वल
 संमुखीनश्च वामश्च भटानां भंगस्तु चक्रः २३

वामागुजो गते चंद्रे रविनाडी वहे च जयोन यापिनः क्षयी पक्षे यपक्षे कृष्णपक्षे गतः एषी चे प्रो वामपक्षे द्युः २१ अथ प्रागु
 दी च्या दक्षिणस्थितार्क चंद्रवशान् यापि स्यापिनी न जय पराजया वाहः स्पष्टार्थः २२ उदगमन नृत्तरार्यण
 नस्य चंद्रस्य समध्या क्रैया द्वा दुत्तरनश्चंद्रगतिः संभवति इति रवी दुगू द्वाया चत्नानि २३ अथ वायु वलमाह
 पृथे दक्षिणे वहन्त्यायुर्वलं स्त्रचयते संमुखीनः संमुखे वहन्त्यामश्च वायुर्भटानां भंगं पराजयं स्त्रचयते इति
 ति यायु वलम् २३

अथ सङ्गुप्रयुक्तयोगिनीप्रशंसा माह यमपुंसोराहुपयुक्तायोगिनीपृष्ठे दत्ते च स्यात् एकोयं शत्रुलक्ष्मणं तद्वत्समाहात्म्यादि कृति न दे
नद्राहु योगिनीवल्ले सर्वभो वल्ले भो टिक्काल वा व्यादिभ्यः अथ भवति इति मया सर्वगुं यसारभते सद्गोपना भधापि उक्तः इति राहुप्र
युक्तयोगिनीवल्ले प्रशंसा २२ अथ रक्षादिचारेषु युद्धवर्ज्यान्कालाद्द्वैप्रहरणाद् सूर्योदयासरगत्यादि दिनानि तद्वत्तयोहात्म्य
काभसविश्रुष्ट ८ त्रि३ षडैक १ चतु६ सप्त७ द्वि२ संख्येस्तमद्धारयामादौ लक्षितः कालस्युद्धसमये वर्जनीयः रक्षादिचारेषु यकर्म
भार्येणैरुवर्ज्यानि प्रहरणानि राणाणाम् चतुः सप्त७ द्वि२ चाष्टत्रिषट्संख्या निरव्यादि क्रमात् प्रहरदलानि स्वरितार्थकर्ममात्रेषु ३६

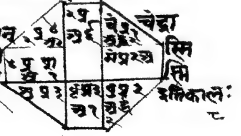
पृष्ठे दत्ते योगिनी सङ्गुयुक्ता यस्यैकोयं शत्रुलक्ष्मणं निहंति त्र्यष्टं सर्वभो वल्ले भो स्तद्वत्तत सर्वसद्गोपयं सर्वसारो भधापि २२
सौहात्मा इति दका १ भ ४ सगविषामदौ लक्ष्मकालः सूर्योदयासरगतो युधि वर्जनीयः भस्मा २२ से ५ ट ८ इति याम
दलानि भोनुवारक्रमादपि नरः स्वरितार्थमुक्त २२ चारसमे द्या विनिवेश्य पप्रपत्तदक्षिणस्यानगता क्रमेण यामा

हं भोगाच्छुनिरस्त्रियस्यायदानपायात्ककुभंनदानाम् २२

धारेशोरक्षादिस्त्रमे द्वां प्राच्यादिशि निवेश्य तत्र क्रमेण प्रदक्षिणस्यानगतानां ग्रेयादिदिग्गतान्

रू	च	मे	उ	द	श	हाला	रू	च	मे	उ	द	श
८	३	६	१	४	७	२	४	७	२	५	१	३

दिवारा प्रहराद्द्वैभोगांश्वविन्यस्य दाय
नद्रप्रहरयस्यादिशि शानिः स्यान्नदाना
कालेनांकुभंदिशंसन्मुखनपायात् २२

पिक

अथ योगिनी बलमाहः शक्तो मानलाघः कर्मद्विदुः दर्शनतिष्ठार्द्धमाहर्द्धे दर्शोभावाः । तदन्तायास्तियपलासां यर्द्धे पूर्वएत
 दतिरुमेकाहणाभावात्स्मिन्नेयामाहः अर्द्धप्रहराश्चैव संख्यातेः कृत्वा एतात्ति संवेधः अयं द्वितीया
 हैपि निधीनां राज्ञो योगिनी प्रागुक्तं कमेणेतीति सा चार्कवत्पृष्टे दक्षिणे च शुभफलप्रदा अयं भावः
 प्रतिपदा यद्युत्पन्नं शुक्रं कृष्णमिति धिषु प्रागुदगाग्रयेने भूतिरक्षिणपश्चिमया यथै शमी पुयाति
 नीचरति यत्कन्यया सिद्धिं पूर्णमांजा सति धिषु वायव्यपूर्यते दर्शये शान्त्या योगिनी नरपतावुक्ते अतः
 आप्येव व्याख्येये दर्शनेः षोडशतिथिभिः अतः सम्पन्ना पौरा मासा च वायव्ये अष्टम्या ममावा
 स्याच्चै शान्त्या योगिनी टीका कृत्तिः यदर्शवायव्ये योगिनी त्वक्रंतेन नरपति मत्तमं कलाकलिरिविते प्र
 शक्तो मानलरहो वाक्यपुन्यग्वाने सद्विदुः दर्शाने लिथिभिर्लिथिपठितार्द्धप्रहरैर्निरवन्तु यागिनी

५३	१५९	आ ३
लक्ष्मी	आह्नी	वागही
कोमा	योगिनी	पेडी
री ३२	के	५
माहेश्वरी	१५१५	ने ५१५
वा ११	चैतिका	वी १२

अथ शला १५ आह्नी कोमा री वां ही वै स्मवी एं द्वी च स्यात् चैतिका च माहेश्वरी महालक्ष्म्या भिष्यात् १६
 यमसममचतुर्थं नृनीयाय मन्तनीयद्वितीयं नृनीयाद्विदश इत्यर्थः किं सभल्लदले राग इति संकेतः यामाहर्द्धे योगिनी नृपि
 यन्निधो यत्र दिशि चर्त्तते तत्तं आरभ्य प्रातरादियामाहर्द्धेः किं सभल्लदले राग इति द्विदश्याति एवं निशि २५ अथ यो
 गिनीनामान्याहः एताः क्रमात् प्रतिपदादिति धियोगिन्यः यामाहर्द्धे योगिन्यो पिति धियोगिनी मारभ्य प्रथमं सप्तमं च
 नृथं नृनीयाय मन्तनीयद्वितीयं नृनीयाः किं सभल्लदले राग इति संकेतः तान्नेया एतन्वयस्यार्थे य प्रावत्तो मानले
 ति श्लोको ज्ञेयः इति योगिनी चक्रम॥

अथमुहेतिचक्रविरुद्धस्यानन्यत्राणाम् आर्द्रादिभिर्नक्षत्रैः नाडीत्रयनिर्मितेति चक्रे यद्येक नाड्यायस्मिन्नुदितेन नक्षत्रं नामं वा सूर्यादिभिः
 पञ्चमीरापयिष्युस्तच्चतुस्तद्विनाप्रधानेयुद्धयत्नात्प्रतेन ननाडीपूर्वाफाडफा अनुज्येष्टा धनि शतभर कृत एकनाडीस्थितभानिनवपुन
 मघाहलेविषाणाम् अनु प्रभा अश्विनोदितेयनाडीस्थितभानि रं नतीयनाड्यास्थितभानिशेषाणि अस्मिन्नक्षित्रेनामार्कचंडभानिषा
 मेजीरापयिष्युस्तच्चतुस्तद्विनाप्रधानेयुद्धयत्नात्प्रतेन ननाडीपूर्वाफाडफा अनुज्येष्टा धनि शतभर कृत एकनाडीस्थितभानिनवपुन
 सविन्वादिमाप्राड निषिद्धविषोषतः शूलंभवति सामान्यतस्तुनतु द्वारेणादिनेतेनतु द्विशिशूलदण्डं नक्षत्राभ्यासकलेदिशिप्राग्राही
 वने नक्षत्रेयोजना शनिचंद्रास्वस्वदिन संबंधिष्यसप्तमप्रहरादयोः क्रमाच्छूलंममेलोप्राभ्यामुक्तंयामार्कयोः स्यात्प्रायवमन्ये
 दिनत्रैद्विषातत्रयामार्कस्याप्रायाराः गुरुः स्ववारः प्रष्टमयामार्कदक्षिणस्यादिशि शूलं सूर्यशुक्रस्ववारदिने चतुर्थं नतीययामा
 आर्द्रादिभिस्त्रिनाड्यहिवचक्रेयद्येकनाड्यासुः नामार्कचंडभानिप्रधानेनदहस्तपत्रेयामातु ३३ शनिचंद्रौगुरुसूर्यसितौकुजपुधौ
 न्यतेन चतुर्दिक्षुनिषिद्धाहंयामेशूलंविषोषतः ३६ धीप्राभमस्तुनाड्योनया २० त्रिपरिषोषर्तसं दधितकालेप्राशिनोरव्याद्याग
 र्वयोप्रतीच्यादिशि शूलं कनचुधौस्ववारपोरुदीच्यादिपंचार्कयामयोः शूलंएनेप्रहराहूलंनद्वारे तत्रद्विशिविषोषनोध्यः सामा
 न्यतः १२ खे विष्णु १३ उ ३ रे मृ लुनत्रदिनानिसकलान्येववक्तव्यानि इतिचारदिकशूलम् ३८ अथनक्षत्रहाणांस्व
 भागेपरिशिष्टं चयत्रयोर्लक्ष्यपरिशिष्टयोः संबंधिनीगतिविद्यमानेषांशिनश्रद्धतत्कालिकेततकालभ
 वेगतयत्रमाननक्षत्रेभवत इत्यमनेवप्रकारेणारव्याद्याः सूर्यादिभुक्तगतयत्रमानक्षत्राणि सूरिन्ययैः यदि
 कानुदहृणास्त्रिगतिननुतिनवः सूर्यादिभोग्यनेक्षत्राणांनक्षत्रोक्तकालध्वंशः ३५ श्रीरामायनमौल्ये

प ३४६३
 ३
 मे
 बु ५ १४ २५ ३३

अथ पुद्गेवर्त्ताहोरा माह। वारारंभोधारप्रवृत्तिस्तस्यान्तं रायाधरिका इष्टकालोत्पत्तिः पंचभिरात्राः वक्ष्यमाणग्रहक्रमेण तस्मिन्
हृत्तियो वाराधिपलमारभ्य होराभवेति ग्रहक्रमस्तुरविशुक्रबुधचंद्रशनिगुरुभौमा इति एतद्देसंवेधिष्यः क्रमाहोरास्युः इष्टकाल
भयासाच स्वशचुराशेर्य ईशो ग्रहस्तत्संवेधिनी चेष्टित्वा न्याः इति होराफलम्। अथ विरुद्धा मण्डलाद्यादियुद्धाचरणप्रहारस्य
लमाह विरुद्धायामाह युद्धाचरो वामासे प्रहारः विरुद्धगुरु भवत्तु प्रहारः। प्राग्भागकशरीरस्य ईभागकन्यथैः विरुद्धाहुः
भयल्लुक्चाधरे विरुद्धरवस्तु प्रहारः कवस्यात् शत्रुग्रहहोरायां पूर्णयोः शिरसि हस्तयोश्च स्यात् विरुद्धचंद्राद्यप्रहारसंमुख
भुजद्वये च स्यात् शत्रुग्रहहोरायां युद्धास्त्रे घातप्रहारो मुखे हृदये च स्यात् पृष्ठस्थानेषु प्रहाराः। एकादियुद्धे भवेति न्यितज्ञेयाः ११

बारांभाहृदयः एव चामा ५ प्रश्नवा २ यादोरा १ बितितपुपेंद्रानिगुरुभौमानामरिखगस्यसावर्णा ३ वासांसेतुविरुद्धयामदत्तजः
 प्राभागेकगुरुनाराहोः स्यात्तु कुवाधरे अतिशिराहलेप्रहारारेवेः चंद्रादास्यभुजहृदयेप्रहरणंशत्रुग्रहस्यापितुः स्याद्भुतकि
 लिहोरापारुदिमुरेवखद्गादियुद्धंभुव ३२ लघ्राद्वाशेअपुंसः करिपु १२ कपि १२ नेघा १२ धोरदृढभा ४ मां ५ नईसंस्थाः खेटाहृत्य
 नवापिद्विधमथसरुसामूहचक्रसरुत्के बतौजेचारदेशेगुहृदितनुग्रथिदार्गडभागेचालुस्तु सकालः रवेस्तु ३२
 विरुद्धयामा ४ यस्तु पूर्वाकाशयोः १२ अथग्रहस्थित्या अनिशानीः करिकठेशापवे ३२
 प्रहारस्थानान्याह पुंसाभटस्यजन्मलग्नग्राह्मन्नराशौवायकहादपायकादशानवायुचतः पंचषट्पधुस्या
 नेषुस्थितानवापिरव १ व्याटयोगहा २ सहस्रानर्कितमेवहिवंशानुक्रमान्स्त्रिवक्त्रहृदयसहितैवेकैस्त
 नस्थाने ४ दृष्टेश ५ गुहृदं ६ ग्रथिप्रदेश ७ भुजयोगेडस्थलेबहन्तुः निजजन्मलग्नग्राह्मन्नराशौवास्थितोर्कभृद्विहन्त्यात्
 जन्मलग्नग्राह्मन्नराशौविहृदशस्यबंधोयकेशमहन्त्यादिन्यादिवान्यं बालुस्तुयस्मिन्नग्रेयहप्रारंभः कृतसस्ययो
 शेषाहः सवालुहायवाच्यः ज्येष्ठपुत्रास्य ३ त्रिलेशालुग्रहः सुनुनामास्वजन्मलग्नग्राह्यमराशीयालुकात्तु
 एतेचजन्मलग्नग्राह्मन्नराशौवाकमादित्रिसप्तमस्थानेषु अनुनिशमनवैरतस्थिताः कमान्कलकठहलेषुशत्रुघ्नी

स
टी
१-

पर्यंतवर्णैः अतुर्भिर्वर्णैः भक्षनक्षत्रसपादासुः अर्द्धउपकृत्रिकापादाबोवविरोहिणीषाहापचमन्वेष्टामपिन
क्षत्राणोपादास्यन्तुभिर्वर्णैः ज्ञेयाः अन्त्यमपादवर्णानपपासादेवमिति एवं प्राप्ताः न्याः अन्त्यमपंचविशतिको
ष्टेषु मटपरत इति वर्णान् अर्द्धउपडो इति सरभेदेन पंचविशतिसंख्याकान् वर्णान् न तदधोलिखित्वा यः अत्र
विशेषः मध्यकोष्टेषु युक् युकार युक्तान् खंकाराणां ठाणकार ठकारौ च लिखेत् ३० अथ मघादि वर्णानां
द्विपितृभतो मघानक्षादिह मटपरतयर्णेषु आदिदैवं विशाखानक्षत्रपर्यंतं सप्तनक्षत्राणां चत्वारः सप्तवारः पाद

पितृभत इह भानि चादिदैवं नयभजराश्चतयाभ्युगधपौठः हरिभमयधिरत्रमैत्रतः स्युर्गशद चत्वारसु
भातदयुक्कृत्तौ यः ३८

ज्ञेयाः नयभजराः पंचवर्णाश्च पंचविशतिकोष्टेषु लेख्याः भुशब्दकोष्टे ठधफाश्च लेख्याः तत्रमैत्रनो अनुराधा
हरिभश्च वरुणनक्षत्रमवधिकृत्य चत्वारः सप्तवारः भविशतिकोष्टेषु लेख्याः भुशब्दकोष्टे ठधफाश्च लेख्याः तत्रमै
त्रनो अनुराधा हरिभश्च वरुणनक्षत्रमवधिकृत्य चत्वारः सप्तवारः भपादज्ञेयाः न त पंचविशतिकोष्टेषु गसदला इति पंच
विंशतिसंख्यान् लिखेत् दुशशब्दकोष्टे च न त्रय इति त्रीणि लिखेत् अत्र च वसुभात धनिष्ठानक्षत्रा ज्ञेया
या यत्सप्तसप्तर्षिः प्राग्वदज्ञेयः इति नाम नक्षत्रज्ञानम् ॥ ३८ ॥

॥ ॥ ॥ च ॥

विंशतिवर्णान् अर्द्धउपडो इति सरभेदेन पंचविशतिसंख्याकान् वर्णान् न तदधोलिखित्वा यः अत्र विशेषः मध्यकोष्टेषु युक् युकार युक्तान् खंकाराणां ठाणकार ठकारौ च लिखेत् ३० अथ मघादि वर्णानां द्विपितृभतो मघानक्षादिह मटपरतयर्णेषु आदिदैवं विशाखानक्षत्रपर्यंतं सप्तनक्षत्राणां चत्वारः सप्तवारः पाद

१.

जाबपदः सहस्रकअष्टोदशभाणि ;

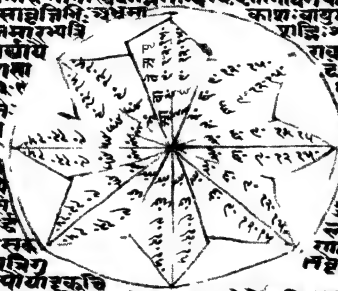
गुणरहः कालानलवक्रमाः यलिताविपरीतावक्रागतिर्यस्यतादृशेनराहुणादनाभुक्रयेउरुणांनृत्राणांलोकाश्च
योदशसंख्यास्तेजीवपक्षकानिस्मृत्यर्थः गम्यन्त्युद्योदशात्मकपक्षोमृतसंज्ञः पापीउडपतिश्चक्राज्यः इमोखीइ
जीवपक्षनक्षत्रगतौतयाः स्यायीपायिनीः क्रमाज्ज्यायभवतः धीष्ठाभत्यादिपूर्वपक्षाकोक्ररीत्यानीतनक्षत्रस्थितरवीदोल
नक्षत्रालनयपराजयज्ञानमृतनक्षत्राज्ज्युत्पन्नपक्षदशानमनक्षत्रेकिचिदुरंश्वृत्तगंधाश्लान्त्कर्त्रेरीसंज्ञराहुभुज्या
जीवपक्षः क्रमेण म १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००
कर्त्रेभिः १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००
अथकहउचक्रमाह पंचविंशतिसंख्याकोद्येध

मनपहः पदो जीयो वलति गति नाराडणे तोडुली को गम्य स्त न च न मुड एषं कर्त्तरी शुल्ल संज्ञे स्थायी नो यायु
 उपति रिमो जी को न ज्ञ पाय प्रेता ज्ञ गंध कि म पितु वर कर्त्तरी न गन्ध तश्च ३६ अंठा को प्रास्वैर्य क्रम २५
 न इह कु पृष्ठ उदो मध्य को ये टौ टौ इह धरा ली ला धुन ल भन इह सार्प म रौ भे पाहा प रं चान्येषु रुधा
 न्मर प न यु यु ग्य रा हो मध्य को ये ३३॥ ति र्दिक स्थितो परि पुत्र्या ग्य कु उड इति पं धा त राणि प स को ये ध पति रे प

[illegible][illegible]

अथ हेमचारे क्रि पूर्व कुं स्वर्ग लक्षणमाह नागैस्त्रिंशद्भिर्नीचैः पृथगनिधिनपत्या ज्ञानाश्च विंशतिरश्वेन ननु सार्द्धं शतेन च
 परिमितैर्निश्वासापयायकैर्निश्वासावृत्तिभिः अधमा
 जे एकत्र पत्रे शोच्ये एकत्र राहं मूलमारभ्य त्रि
 न्यादि एवं प्रागुक्त संख्यैर्निश्वासपयाय
 नीतो भूमितया १५० तारभ्यान्त्यासा
 षष्टिगान्तरपि पत्रदले सेव १५० १३०
 नागैर्नीचैर्निधिता अथ ननु कमितैः
 गुण्येन राधा मज्जते व्यत्यासाच्चाव
 नानाधिसंख्या १०० ननरस २२
 रेभ्यः सने रणा य भोक्तुं स्वेष विज
 दाप पत्रदयांतर चरनमुदेयरस
 क्रसेख्या सामुख्यस्थिता सेव ३० स
 एव च तज्ज्ञाना मेक रुक्म ल दलाहं
 एव मेव इयमक संख्याः दृगुणा सक
 रान्तन श्रेयक भुम संख्या २२ इयं त्रिगु
 गादिदिक पत्रगामिनि प्राण वायो या इकचि
 दयस्तत्र नत्र संचारिणि स्वसने प्राण वायो क्रमाह ते धुवल्लुचेनेयाति यथा प्राच्य पत्रस्ये प्राणो रणा य युद्धाय चेना भवेत्
 येयव रेगे भोक्तुं चेना गच्छेन यामेन रुच्ये को धायने ननु विषयो पभोगाय पाश्यात्सुते मुदे ह वाप वाप भनगमाय उदीचेन
 कृपा कर्तुं यज्ञान्येन न पास्यदा य रा म पट प्राप्रय चेना भवेदिति संबधः परस्ये मुदे निरतिशय मानदा य चेना स्यादिति

काशः वायुस्त्रिंशद्भिर्नीचैः पृथगनिधिनपत्या ज्ञानाश्च विंशतिरश्वेन ननु सार्द्धं शतेन च
 शब्दः निश्वासपयायकैराकाशायाति ननु परिषया वायुरि
 राकाशादिनानिधानि इतराहं तु पत्राग्राहारभावे
 देन्यादिनस्त्रक मृणा प्राणेयाति यथा परिपत्राते
 ई० ३० सेख्या अधोपि प्रागेव ननु अमुने प्राकपत्राहं
 न्यासपयाय के वान्यभुं यना नलो बुद्धितिरप्य
 नीतो रदयकु मलने हनि शक त्रिस्व मो श्यासा
 कमले हनि त्रिभुमात्र ३० इहादिदिक चलचे
 पायमुदेगमाय चेना भवेत्कृपायिने च नपास्य
 रणा भन्यासाद्भवति एवं च यो मादिको मांत
 द्वेयोर्मिलिता संख्या संपद्यते म्नाधो १०० ति पत्रोत्तरे
 लक मलेन ननरस २२ इति भवति त्रिगुणा पत्रिभुम
 रणा २१६० अहोरात्रिनिश्वास संख्या भवति ३० च यथा
 न हति स्नासापत्रज्ञानमाह इहादिदिश प्राचा मेख्या

स.
१
१२

नवनीताशक्तिवृद्धौ ७

कालेवाद्येद्वारित्वं चेद्वेन नरस्य संशयश्च मणिं सूर्यनाडीं स्तुती कृत्वा कृशानुरागित्वं वहेत्तत्र स्मिन्काले रतेषु क्रियमाणेषु
 सानाडीमदनवरां निर्गुरं कामजलपूरं प्रयति कथमित्याहयेति चेत्सुसाशिरिव नवनीतपिंडधारणे कृते यथा द्ववत्तमित्यनुप
 कारेण भाविता चिता स्यात्तदा प्रयतीति संबंधः ५० अथ यशोकराणामाह शपनीयभर्तृसन्निधौ समाया नार्या वहनगते चंद्रवदहाम
 नाडीनि म्यासे चेत्यवदहर्कनाद्यापि चेत्तदानीं पवे कृते तो नारीमा मृत्योस्तस्या मरणं यावत्तवशयति वशा करोति इत्यनारी च
 कोने वशयति किं कुर्याण स्वचंद्रेण वदहामना ग्राभर्तृद्य मणिवहंशो रां वदहहो नाडी महुबारं पिवती आटदानी ५१ मोहनस
 शरिणि वहर्निवाश्रे दंगनाण नरस्य मणिमनुकृशानुलवकाले रतेषु प्रयति मुदनवरां निर्गुरं सायपसां वदिशि विनवनीता
 शक्तिवद्भाविता स्यात् समाया निजवद् दुस्मरस्मिना ग्राचंद्रे चेद्वहनगते पिवेत्तदानीं आ मृत्यो वसतिना मिपंच करोते च।
 द्वेण मणिवदं मुहुः पिवती ५२ मोहनसदनपुद्गमचिरेन सखीरणा इवात्र चेद्वले प्रोक्तमा दददुपेति मेषुने द्वावये
 त्रदवलां सविहलाम् ५३ स्वरद्वयाद्यानि स्तार्के दुयोगिनी योगिनी राहुभूयले अन्यश्च युनमा यध्नन्तयत्येव धनं वद ५४
 रतमदनय इंकामसंगरसुचिरेषु चार्या तं मदनपुद्गमसुधीबुद्धिमान् नरस्य वसंशुमे यथा प्रवसते चेद्यदि प्रोक्तं वलं आटदह
 गहनमेधने सूरनमुपैति तत्र दासु विहलाम् स्वरवलारं सूरनसुखातिशयेन सविहलाम् विषयी कृत्वा मवलं दावेयेत पूर्वमि
 ति शेषः इति रतिविधिः ५५ अथ युनविषये स्वरवलमाह स्वरः सौरादिः ह्याधामददादिः अनिलो नु कृत्वादिः अर्को दिव
 नकर्त्री इंडुश्च तादृकयोगिनी प्राचादिदिकस्याप्युददिणस्थितारा इशुभाशुभः वषट्पशुदिगाना भूवल्लादितत्राक्रो
 तापतेषां वलान्यादाय अन्येषां च कालवाराहं प्रहरसोरादीनां वलान्याह नेवले सहायेद्युनेत्री दाविशेषमायध्नं कुर्वन्
 वदधने जयत्येव वशज्योत्रनिश्चयाय इति युनविधिः ५६

अथ सूर्यादिनाडीबहनेप्रत्येविशेषमाह चंद्रनाड्याद्यामायायामप्रदेशगतेननरेणप्रत्येयुक्तेचिनिश्चितंजयोभवेत्प्रष्टुःबहनि
दृष्टोदृष्टगतेननरेणप्रत्येयुक्तविजयीकथेनप्रष्टुविजयोभवेत् अन्यप्रदेवहनाडीदेशादनेप्रष्टुस्थितेप्रष्टुःद्वितीयास्तु
यस्यसूर्यानाड्याबहन्पादोविधमाहाराणिपक्षत्रिपचादीनिचंद्रनेशाशिनिचंद्रनाड्यानुसमानिचंद्रनेतदाधवनिश्चितं
सौमिनाभवेत् अन्यथापराजयः इहशास्त्रेपुरुषोद्भूतोयामगइतिज्ञेयः पृथुस्थितस्तुदादिस्थितयैः ६४ अथप्रस्मिपर ७४
वेशमाह पृथुयस्यनिश्वासादानकालेचेत्यष्टपृच्छुत्तदास्यजयःनिर्यातिवहियति अत्रनिश्वासयायोभगस्यात् २३

प्रस्मेचंवेहनुयामगनरेनोक्तेजयोनिश्चितंसूर्यदृष्टगतेमकुच्छविजयी अन्यस्यइतिज्ञेयं सूर्यचेद्विधमाहारा
णिज्ञेयसमानिध्रुवेजेनासोपुनोपिवायामगइहस्यान्यष्टगोदक्षिणः ६४ प्रस्मः श्वासानगमेचेज्जयः स्याद्गोनिर्वा
म्यप्रस्ममेतदेतत् स्नाभः पुनार्थवाहस्यइतिपृच्छत्युक्तः अन्यगेस्यादसिद्धिः ६५ चंद्रेवहेनपविलोकनगेहवेशःपदा
भिषेकस्तत्रकर्मभवेच्छुभंयत् सौरेनुमज्जनवधरतिभुक्तपुष्टमुखंभवेदशुभकर्मफलपसत्पं ६६ ॥

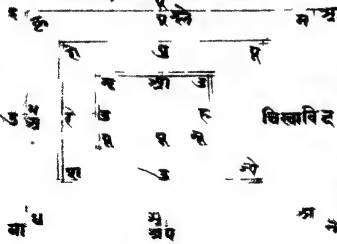
तदेतत्तत्संस्वरयोगान्तरेभः किंचपुत्रादेःपदार्थस्येष्टस्यलाभउक्तः कथमित्याह वाहस्येतिहतेप्रष्टुरिवाहस्येवहनाडीप्रदेशस्येष्ट
च्छ्रुतिप्रसिद्धः स्यात् ६५ अथसूर्यचंद्रनाडीबहनेकत्रैककर्मोप्याह चांद्रेचंद्रसंबंधिनीयामनाडीबहनेनपस्यराजोयलो
कनंगेहवेशोगृहप्रवेशस्तपदाभिषेकोनृपाणांननुषेयनदादिकंसत्कर्मशुभंनज्ञचेत् सौरेचसूर्यानाड्यादद्या
वहनेनुमज्जनस्यात् यधरतिभुक्तंभोजनंयुक्तंएतदादिकं अशुभसत्कर्मनदिहफलप्रदंसत्पमितिपुद्गानुकुले
नेति इतिस्वरपलकयनम् ६६ अथरतिविवक्षस्तत्रमुखंस्त्रीणमाह अगनायानार्थ्याः शाशिनिबहनिचंद्रनाडीबहने

सति सूर्यानाडीप्रदेशस्यदूते पृथुनिष्ट

दायण

स
स्व
री
१३

प्रसिद्धा नोतिहा नोभिः शिलिष्टमयशिलिष्ट एतज्जरासमधो एकैकाजराप्रध्यार्कप्रध्यार्कयोगे ज्ञातागरीमाग्रास्यगामर्जगावाहनपदा इति
 जयोषधानि ५५ अथकोटचक्रव्याख्यासामभवेन चतुस्रस्यालक्ष्यते नतत्र्यभासाणि चतुरस्राणि इत्यर्थः तानि चोपरि चोपर्युपरि चत्रीत्ये
 कस्य चतुरस्रस्य लघुपरिमहदन्त्यलिखेत् ननु परिचयतो अधिकमन्यटवेत्रीणिलिखेदित्यर्थः नत्रमध्यस्थं चतुरस्रकोटिसंज्ञेनेषु चत्रि
 ष्वपि चतुष्टये एषादिशि यशान्या अप्रिभाक्त्रिकानक्षत्रमारभ्य वाद्याचतुरस्राद्यारभ्य त्रिष्वपि यशान्यामेतविशति त्रीणि
 मगशिरोत्तानिलिख्य शिष्यनिमंत्रेण लोट् अंतरातन्मध्यवर्त्तनचतुरस्राच्चिबभमादिमारभ्य त्रीणि भानियेशान्या प्राच्यादि

शिचतुरस्रेषु न्यस्यनेषामेधस्यानेषु यहिर्निःसरं तिलिख सार्यमश्लेषावहिर्वा ह्य
 भास्याणि प्रल्लिखेदुपर्युपरि चत्रीत्येषादिशि प्रिभाद्वा ह्यऽत्रीणि लिखान्तरास्त्रिव
 भतोप्येष्टां च सार्यवहिः प्रायेयादिति पित्र्यतो यमदिशि न्यस्यवहिः सप्तमे मे
 ज्ञादासवतो न्यथाः खय ११ यहिर्दे ८ मध्यमे तश्वदे ८ ५६
 चतुस्रं द्विचहिः प्राच्याच्यामेतस्त्रिष्वेत् इत्यमुना प्रकारेणाग्रेयाकोणादाराभ्य
 पित्र्यतो मद्यानक्षत्राद्ययमदिशि दक्षिणस्यां सप्तमं विशाखां यहिन्यसन्नलि
 खमे ज्ञादतुराधाभात् वासवतो धनिष्ठाभाच्च अन्त्यधो नैऋत्यवायव्ययोः प्राग
 वक्ष्येति संबंधः एवं दिग्बिंदुवाद्युभयचतुष्टयमेतत् खय १२ द्वादशभानि वहि
 श्चतुरस्रे च मध्यमयदृष्टो भानि स्यः एवं कोटिचक्रे साभिजित्यष्टाविंशतिभानि
 लिखितानि स्युरित्यर्थः ॥ ॥ ॥ ५६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ग्रहविशेषधारणादिना ज्योतिषधन्याह आस्ये मुखेनालं लुप्तमूलं धनं शरणागतवारणं इत्यनेन संबंधः अंशशरवारणेनैष धानं केन कीदृशं केन कीदृशं
 वैशेष्यं मुद्रितं न हनन् अन्त्यान्वारवाजं रश्मिं न हनन् सर्वधितिं मले अंकस्य क्रोडं न हनन् इषुः शरीरेन लगेतु शरीरेन इति शेषः सद्यैर्धनसहितैः भु
 क्रैरजीर्णैश्च भुक्तमात्रैरित्यर्थः तैर्ग्रापुनैः सालमूलकैर्नकैः दलवाजैर्मूलैः सद्यैर्वादितामात्रैः सद्यैर्वादितामात्रैः शरीरेन लगेतु क
 सारीहिं सेति प्रसिद्धा ज्ञातव्या उत्र राटिकस्या मूलका निरसनैः सनायुष्यप्रपुष्पां यो गेहदीना धनाशरीरेन हनन् इत्यादिभिर्नग्धाणां
 ८ नावां शरीरेशरवाणामस्यान् अथ पाठान्नरापि पाठाप्रसिद्धतन्मूलप्रसिद्धां शरवाणामस्यान् ५१ अंकालः प्रसिद्धः पुरुषाकर
 आस्येनालनराषकेन किं दलं शीर्षं चत्वारिंश्रिके मूलैकस्य इषुर्न लगेत् सद्यैर्भुक्तै रजीर्णैश्च नैर्कं सार्युतर्मूलकानिरसनैः २९
 पुष्पां यो गेहदीना धनाशरीरेन हनन् इत्यादिभिर्नग्धाणां पाठान्नरापि पाठाप्रसिद्धतन्मूलप्रसिद्धां शरवाणामस्यान् ५२ अंकालः प्रसिद्धः पुरुषाकर
 विष्णुक्रांताकाकजं धानीलोदं धीचपाटला ५३ भुजास्यमूर्द्धगाभुक्तान्नराकापि चारयेत् रणे दारुणशस्त्रेण धनं यज्जीर्य
 तिनोदरे ५४ स्वर्णभसीदिका किन्यासीहीषुः सतन्तरः अंतस्थः पारदशिखमुद्रोजयदश्यास्यगः ५५ चक्रमर्दक
 गोजिह्वाशिखिचूडाजटास्वपि एकैकायादजयदापुष्पां यो गेहदीना धनाशरीरेन हनन् इत्यादिभिर्नग्धाणां पाठान्नरापि पाठाप्रसिद्धतन्मूलप्रसिद्धां शरवाणामस्यान् ५५ ॥ ॥ ॥
 मूलैषधविशेषः पुष्पां शिरयेत्वा सपाटीसर्पनेनाहृति पुष्पाभामलेद्धीनिलोके पसिद्धाः शिखिचूलीमयशिरवा विष्णु
 क्रान्तानीलपुष्पा कंकजं यान्ताकारा नीलोदं धीचपाटला ५६ भुजास्यमूर्द्धगाभुक्तान्नराकापि चारयेत् रणे दारुणशस्त्रेण धनं यज्जीर्य
 तिनोदरे ५७ स्वर्णभसीदिका किन्यासीहीषुः सतन्तरः अंतस्थः पारदशिखमुद्रोजयदश्यास्यगः ५८ चक्रमर्दक
 गोजिह्वाशिखिचूडाजटास्वपि एकैकायादजयदापुष्पां यो गेहदीना धनाशरीरेन हनन् इत्यादिभिर्नग्धाणां पाठान्नरापि पाठाप्रसिद्धतन्मूलप्रसिद्धां शरवाणामस्यान् ५८ ॥ ॥ ॥
 मूलैषधविशेषः पुष्पां शिरयेत्वा सपाटीसर्पनेनाहृति पुष्पाभामलेद्धीनिलोके पसिद्धाः शिखिचूलीमयशिरवा विष्णु
 क्रान्तानीलपुष्पा कंकजं यान्ताकारा नीलोदं धीचपाटला ५९ भुजास्यमूर्द्धगाभुक्तान्नराकापि चारयेत् रणे दारुणशस्त्रेण धनं यज्जीर्य
 तिनोदरे ६० स्वर्णभसीदिका किन्यासीहीषुः सतन्तरः अंतस्थः पारदशिखमुद्रोजयदश्यास्यगः ६१ चक्रमर्दक
 गोजिह्वाशिखिचूडाजटास्वपि एकैकायादजयदापुष्पां यो गेहदीना धनाशरीरेन हनन् इत्यादिभिर्नग्धाणां पाठान्नरापि पाठाप्रसिद्धतन्मूलप्रसिद्धां शरवाणामस्यान् ६१ ॥ ॥ ॥

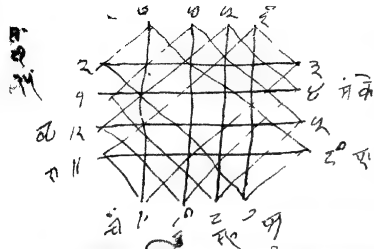
सं-
१६

कूराः क्षीणोऽस्य शनिभौमास्त्यक्तो बुधश्चेत्ते चेदंतः कोरमध्यस्थभेषु स्वस्तदा तत्र दुर्गे भंगो जयः वैपरीत्या तसौ म्यामध्ये
कूरास्त्यवहिस्रदा येष्टके दुर्गा चरके यायी सैनो भंगः कूराश्च दुर्गे मध्ये सौ म्याग्रहास्त्यवप्रगाः प्राकाररेखा म्यामध्ये स्वस्तदा
तत्र दुर्गे भंगो दुर्गे मध्यगतानां वरस्य विरोधा यद्विनापि दुर्गे भंगः परं अनेन रोक्तं संख्या न न व्यापासेतु ग्रहवशा दुर्गे भंगेणा वि
ष्टकस्यायि नो भंगोऽद्वयेत् अत्र मिथ्या किंचिन्न ज्ञेयम् प्रकारे मध्यमचतुरस्वनक्षत्रेषु न्यून दुर्गे मध्यगतभेषु चैत कूरग्रहाः
स्ववहिर्येहा ह्यचतुरस्वगतेषु चेत्सौ म्याग्रहास्त्यवकृत्वा तु कथा दुर्गे भंगः स्यात् ६ वाद्ये प्रकारे कूरखेटाः कूरग्रहाश्चैतस्य म
ध्यप्रकारे तु सौ म्यास्तदा दुर्गे खेटिमात्रं स्यान्न दुर्गे भंगः स्यात् ७ वाद्ये प्रकारे कूरखेटाः कूरग्रहाश्चैतस्य मध्ये प्रकारे तु सौ म्याः स्त
कूरग्रहं तर्वाद्यागासौ म्याखेटा दुर्गे भंगो वेष्टके वैपरीत्या त कूरामध्ये वप्रगाः सौ म्याखेटाः भटो भंगम्यात्र युद्धं विनापि १५
व्यापासेत्वा वैष्टकस्य वभंगो दुर्गे भंगे पुद्गवेन्नात्र मिथ्या प्रकारेनः कूरखेटावहिर्येत्सौ म्यास्तदा दुर्गे भंगस्तदानी ६
वप्रवाद्ये कूरखेटाश्च मध्ये सौ म्याखेटिः स्यात्तु दुर्गे मध्यभंगः वप्रसौ म्याः अंतरा वाद्यनश्च कूरभंगः सैन्ययोः स्याद्द्वयोस्तु ६
वप्रकूरावाद्य मध्ये तु सौ म्यास्त्यव युद्धं खेटिपाते च वप्रवाद्यनयेदा कूरसौ म्याघोरपुद्गवे स्याद्द्वयोर्भंगश्च ६२ म्या
वाद्ये तश्च चैत कूरसौ म्याः संधिवाच्यायाधि दुर्गे शयो शयोस्तु तारोस्त भटो प्रवेशोपि वाचैवै प्रोत्तीवः पतनः स्यात्प्रवेशः ६३
दुर्गे खेटिपाते स्याद्दुर्गे भंगः अथ च द्रुपे मध्यमे चतुरस्वसौ म्याग्रहाः अंतरा दुर्गे मध्ये चतुरस्वसौ म्याग्रहाः अंतरा दुर्गे मध्ये वाद्यनश्च कूरस्तदा
द्वयोः स्यायी यायी सैन्ययोर्भंगश्च स्यात् ६१ वप्रकूराग्रहावाद्ये देश दुर्गे मध्ये वसौ म्याग्रहाश्च तदा तु न्ये समपुद्गहयोः सैन्ययोर्भंगश्च
अथ च द्रुपमिहिनं च दुर्गे खेटिः पतेत् अथ च द्रुपप्राकारे वाद्ये वहिर्येत्तदुर्गे मध्ये चयदि कूरसौ म्यानि लिनाग्रहाः स्वस्तदा घोररोदे
यद्वेष्टयोः पि सैन्ययोर्भंगश्च स्यात् ६२ न्त्या समा कूराः सौ म्याग्रहाश्च वेहाद्ये देशे अत्र मध्यदेशे च स्युः नदा तु यायिनो दुर्गे भंग
च संधिः प्रीतिर्वा च यक्तव्यः अथान्यदाह तौ बुधः शारो भौमः येनो चेत्तन्मने तत्र गतो स्तः प्रवेशो कोणभेषु मध्ये कस्मिन् वा स्यात्
च द्रुपरादुका मलचक्रया निजीवपदो गत नक्षत्राणि नेषामध्ये कस्मिन् स्थित्येव प्रवेशो कोणभेषु मध्ये कस्मिन् वा स्यात्

कोण ईशान्यायास्तत्रलिवितानि कृत्तिमधानराधाधनियार्दीनि जीणिभानि द्वादशकोणभानितानि प्रहाणां कोटप्रवेशभवंति प्रवि
ष्टतया लिवितत्वात् अन्यानि प्राज्ञाहस्तः ॥ ३ ॥ पूर्वाषाढोत्तरभाद्रपदादीनि चत्वारिमास्यादीदिकस्यानि षोडशभातिनिर्गमे प्र
हाणां स्युर्निर्गमे तया लिवितत्वात् सप्तकेषु अश्विनी पुष्य स्वात्यभिजिद्वादिषु चतुर्ष्वन्येष्वेष्वेभ्यो प्राज्ञाहस्तपूर्वाषाढोत्तरभा
द्रपदा इति चत्वारिभानि मध्ये कोटस्य सन्भवन्त्येवमेव सन्तानि सः ॥ ५४ ॥ इयं च यत्पूर्वम्लोककृत्तिकार्देभ्यो लिख्यन्मुक्तमन
उपलक्षणं कृत्तिकार्देभ्यो लिख्ये प्रथमं प्रथमस्थाने दुर्गभे पूर्वाक्षावकहउचक्रोत्ताने यम् यथापानपुंजस्य उत्तराया ल्यानीत
तदुर्गभे ईशानकोणाख्यं अन्यानि प्राग्वत् परिरभन्तदुर्गभे धिपते र्यज्ञदे अथेकउचक्रोत्पन्नो न द्वादशानकोणो लोख्यमादिभूतः

कोणभानिप्रवेशेसर्वाहणात्तानिजुर्गमे प्रपृषयेत्तप्रकेषमधोस्तम्भचतुष्टये ५ उपलक्षणायेवकृतिकादौप्रथमंजुर्गममत्रैरिमं
वा प्रहचक्रमउत्थमानिखिदेचनुरखचरणचमध्यस्थान् ५८ कृत्वाच्यतरपाद्यगाःसौम्य पादुर्गमंगोवेष्टकेवैपरीत्यात्कृत्वा
मध्योवप्रगाःसौम्यरेतभेदोभगश्चाजमुहचिनपि ५९

तद्यथाभानुक्रमेणानन्तरतः तत्र लिखेत् तेषु चतेषु च ग्रहचक्रं सूर्यचंद्रादिनवग्रहानुस्येन द्वात्रिंशत्तया लिखेत् सः ग्रहः स्वस्व
भुजमानेन तत्र नक्षत्रे स्थाप्य इत्यर्थः अथ कोटचक्रं मध्यमं चतुरस्रं चरणं प्रकारं स्थानीये भवेत् ५१ अथ क्रूरसौम्यादिग्र
हावस्थित्या दुर्गभंगरक्षादिकमाह क्रूरालीं दुर्गसूर्यगनिभौमास्तयक्रोबुधश्रवणे चंद्रं कोरमध्यस्थं भेषु सुहृदो न
दुर्गभंगो ज्ञेयः वेपरीत्या सौम्या मध्यं क्रूरस्तु बहिस्तदा येष्टु के दुर्गावरके यायी सौम्यभंगः क्रूरश्च दुर्गं सौम्यग्रहा
स्तु वप्रगाः प्रकारेण स्थभेषु सुहृदो न दुर्गभंगो दुर्गमध्यगतानां परस्परविरोधो युद्धं विनापि दुर्गभंगः ॥ ५२ ॥ ॥

अथ सर्वतोम इव क्रमाहः पूर्वोटी चीमागुदः प्रवीश्यालीर्लिखः नयनयः
 गणितादशदशसंख्याकालिखे निसंबंधः एवं प्रागुचीनां दशदशरेखाणां
 लेखनादुत्पन्नेषु कंदकोटेषु २१ पञ्चासकोणां दशभ्यः कर्णकोणकोटिः
 स्तोत्रस्वरान्वयोऽशाकारादीन् चरानुलिखेत् इति संबंधः वक्रपुत्रः कृत्तिका
 नक्षत्रादभ्यभानि नक्षत्राणि १२ चक्रदिगा लीपु प्राच्यादिर्कपेक्षिषु को
 णकोट्येव ज्यं लिखः अंतरानु प्रागादिदिक् पञ्चाली चतुर्ष्वनारी २
 विंशतिवर्णां न्यूर्वाक्तानय कडसदीनां प्रादचलेन्येनालिख्यमा
 तप्रागुक्तादाली चतुर्ष्वपादांतरा मध्ये प्रागादिगाली चतुर्ष्वेककोण
 कोट्येव ज्यं द्वादशकोणकोटेषु दृष्टादीन् द्वादशराशीन् प्रागुत्तरेण
 लिखः ततः खराः प्रहास्तेषां ये चक्रकोट्यः पंचाचस्ते संबन्धि नोपेयात्

पूर्वोटी चिर्लिखालीर्नयनयः गणिताः कंदकोट्येषु पञ्चासकोट्येषु
 भयंतस्तु नारीषां न्यूर्वाक्तानुवक्रः ३ मुखानंतरा म्यादृष्टादीन् खेपान्संबन्धियारैः सह लिखि चैति धर्मधनो नंद
 कादीः ६ राशेदिमध्यभवत्तु चो धनो वेधमादिशो नक्रमशः घड्डाखण्डाधकठाचनरुज्जामि निसर्वतो भद्रैः
 गुरुः शुक्रश्च निरुतेः सह नैरादीन् चतुर्ष्वेव मध्यतो वृषादि प्रागादिदिग्धमनकोट्येव चतुर्ष्वेव मध्यकोट्ये च एवमेकाशीत्यधिको
 कानि वर्णा पूर्णानि स्युस्तत्र च नक्षत्राणां नक्षत्राणां लिखेद्द्वयानां १२ अथ चक्रवेधफलमाहः राश्याः द्वादशराश्यानि मध्य
 भानि आर्द्रा हस्त पूर्वाषाढा तोराभा उपरा ख्यानि एतेषां च चतुर्ष्वेव नस्यवेधनः क्रमशः क्रमेण घट्टु च पाणो वर्णा नोत

२९ कुरादीनां चंद्रार्कशनिभौमरहकेतवपनेवक्रगनौ सन्ध्यामतीव दुष्टाः असतमाश्च निष्फलदा इत्यर्थः रविर्यस्मिन् राशौ स्याद्यदि राशिरितराशिषु स्यात् यथा प्राच्यां च
 ३० यमिषु मकरं कर्कशां लिखितान्तेषामध्ये वेदेकस्मिन् राशौ तिष्ठेत् तदा प्राच्यादिदिक् पदिस्यादिभदिष्टपनक्षत्रस्वरणतिपिराशिवादिनेन सह वर्तते सदिष्टा कर्मे
 ३१ ति नक्षत्राद्ये पुक्ता सादिगल्लगता स्यादित्यर्थः विदिद्याये स्वराद्या लोक्यमूलगता ज्ञेया इत्यपेक्षायां विदिष्टां दिक्षु योनिरभाभमाह प्राच्या इत्यादि इष्टाणां
 स्थिता येषां स्थिता ज्ञेयाः अये क्रमः सर्वसासु सवादि चतुर्विधमज्ञिज्ञा यतां तथा ये ये स्थिता अचोदक्षिणादिक स्थिता ज्ञेयाः अये क्रमः प्रार्थं यथा
 स्वसर्वदिक्षु बुद्धिमहिः नैऋतीगताः प्रतीचीगता ज्ञेयाः वायव्योऽदीचीगता ज्ञेयाः ३२ अलाशा स्यात्पाकातादिक न स्यात् स्थिते राजाद्ये स्व
 स्वरवर्णक्षरवारतिथिप्रभृतिभिः क्रूरग्रहवेधदुष्टफलवाच्यम् उदिता शास्त्रं कृतादिक यतिरिक्तानां स्थिते स्वराद्ये सौम्यग्रहवेधे यथा स
 मीचीनं न था सत्फलवाच्यं अलाशा स्यात् सत्फला अथ सत्फला उदिता सा स्यात् सत्फला अपि सत्फला इत्यर्थः ३३ इह सर्वतोभद्रं च
 क्रूरवक्रेतीव दुष्टारविः स्यात्ता सौम्यादिक सदिस्थास्तमेति प्राच्या इष्टाणां स्थिता चक्रमोयं सर्वा शास्त्रज्ञा यना बुद्धिमहिः ३४
 अलाशा स्यात् राजाद्ये क्रूरव्यधवत्फलवाच्यं उदिता शास्त्रं सौम्यव्यधवत्फलमादिशे च्छेद्यं ३५ हानिहृत्फलं हापिपी
 तदहस्याज्जन्मभस्यानये कर्मासिद्धिर्याभिदा च य १६ मिते इव्यद्य स्याज्जये १८ गारदेह १९ जः पारे २५ सुखहनी राजाद्ये
 देशे हनिहृत्फलं ज्ञातुं भिषो कपोरपि भयोस्तद्व्ययं निर्दिशेत् ३६
 केजन्मभेजन्मनुचने पीडिते क्रूरग्रहेण विद्धे इत्यर्थः हानिहृत्फलं शाः हारोगः कलहत्त्वमिज्ञाद्ये यतानि फलानि भवन्ति अलाज्जन्मसंज्ञातेन ये
 दशमर्द्धपीडिते कर्मासिद्धिः फलं कर्म च या कर्तुमिच्छेत्तस्य अथोपचयमेतेषां उशसंख्या कर्मे विद्धे भिदा श्रीसुवर्गे शासहभेदः पुरस
 रमविश्वस्तनाभवेत् त्रयेऽष्टादश संख्येनुभे विद्धे इव्यद्यः स्यात् गोरत्रयो विज्ञानितमे विद्धे सुखहनि सुखनाशः अथ राजादे
 शो दुनिप्रवक्कहउचक्रानुसारोत्पन्ने ईशाननेक्षत्रस्थितस्मिन्नेह लोपीडिते ज्ञान्यभिः कयाः ज्ञातिः हन्नि यत्नादि स्तद्व्ययं
 हउचक्रजं प्रवक्कहउचक्रपययद्वा राभिः प्रेक कालीन भयेतेषु विद्धे पुनत्रत्सवंधिनां देशे ज्ञातिराज्यानां भवन्ति निर्दिशेत् इति
 सर्वतोभद्रचक्रम् ॥ २५ ॥

देहजः शरीरे को जो दुख शरीरे च विजानि २६
 कर्मा मे विद्धे

नयापणोद्यमकं जज्ञं यां ह्यदशवर्णानां वेधमादिशेत् स्वशास्त्रविज्ञः एतद्गुणवेधेन ह्यदिनामाह्वयवेधः स्यात् इत्यमुना प्रकारेण सर्वतोभङ्गवेधकृतं ज्ञेयम् ६६
प्रथममभिविनीतस्याप्यभरणीयनस्मिन्नेः स्थितोयः खिद्ये प्रहः भरणीचतुर्थे चरणास्य इति प्रयातरसकोणस्थितान् चतुरारं अत्राह स्वरावधिद्वेन पूर्णानिधिमध्य
लिखितोसपविद्येत् अथशीघ्रगतिर्ज्ञेयामस्वाग्रिमभागकोणरीत्येवविद्येत् शीघ्रगतिस्तं च अर्के द्वितीयस्यानगे समः समगतिग्रथे स्वसामुख्येना
तः संमुखपरदृष्टिज्ञोवेधः रवीन्द्रनित्यं शीघ्रगतिः अतो न योऽत्रावमेवेधः दृग्वधो दृष्टिवेधश्चतुर्लक्षोऽसर्वकालसमानफलत्वावेव नान्यफलो भवेत् ७१
पूर्णातिथिक्काजः कूरग्रहकृतान् शुभः शुभकारी न स्यात् किंचनियः शुभग्रहकृतवेधः शुभदः कूरग्रहाविः क्षीणचंद्रभौमः शूराग्रहप्रसवधर्मा निरा
हुकेन वस्तुदसौ सौम्यो शुभो ७२ अथाह नवक्रशीघ्रग्रहवेधमाह वक्रवीवक्रगतिर्ग्रहः वक्रगतिस्तैस्य स्वस्यानात्तत्वं च मेघकृष्यानिवास्थिते
स्यात् शुभोऽशुभो वा कर्णगत्या कोणरीत्या दहं स्वपश्यात् भागं विद्येत् उद्देगश्चित्तवैराग्यं प्रथं नाशोधनध्वंसः रोगोच्चरादिः मतिर्मरणा ए
प्रथमाशुभस्य खिद्ये विद्येत् कोणास्थितान् चारः रश्मिजः तिथिमाप्यपूर्णान् शुभाः कूरजवेधः शुभः शुभनः ७३ वक्रवीदहं कर्णग ३२
न्याययामं शीघ्रा गतो दीप्तं प्रमनस्तु नित्यं वक्रागकृ कर्तुं इन्द्रनिपुणोद्वाहः यधानुल्लेखः उद्देगाद्यविनाशः
रोगमतिदायि चान्तप ७४ अथोक्तं ७५ इन्द्रमोचिः रोगाविद्येत् यो भीरुः शीघ्रगतिः तस्य च युद्धाते वि
ध्यन् इत्येवमिति ७६ अथाह नवक्रशीघ्रग्रहवेधमाह वक्रवीवक्रगतिर्ग्रहः वक्रगतिस्तैस्य स्वस्यानात्तत्वं च मेघकृष्यानिवास्थिते
मानिफलानि एकादशोद्देगाविध्यो नोद्देहति एक उद्देगद्वौ धननाशनं त्रयोऽङ्गं चत्वारोऽङ्गं प्रयच्छंति विशेषमाह वर्ण इति
वर्णनामाद्यक्षरेयहेराविद्येत् हानिर्वसनाश उद्देग जन्मन दाने विद्येत् शुभश्चित्रविद्येत् अविद्येत् स्वरे विद्येत् विद्यमतिविद्यपरंपरा स्यात्
पंचसुयरीन ह्यत्र स्वरातिथिराशिषु विद्येत् शुभमतिमं भवेत् विध्यन्वेधकृवाणाः शो वधः इज्योगुरुः सितः शुकः पते विध्यन्तः क्रमात्
प्रज्ञां बुद्धिं सर्वसुखं सर्वविषयकं सुखं रतिचबुधाया विदधते कुर्वन्ति इमे बुधगुरुशुक्रावक्रियाः सतोतिवेष्टाः सोम्यत्वात् ७७

स
१
१०

अथानुरसाधसाधप्रसेतज्ञानाशकुनमाह काराणां कारांताएकादशाक्षरावर्णाः षात् ठकारात् फकारांतावकारात् हकारां
ता अकारादं मकारांता एवञ्च यो दशास्त्रेषु अक्षराणि विद्यन्ते तेषु विस्मयः अः इति न पुंसकाक्षराणि भृष्ट इति एतद्व्यतिरिक्तं लब्धं
कादशस्त्रेषु चांकाभवंति स्वराक्षरसंबन्धिनः यथा तु दंला ३ रि २ भ ४ स ७ ती ६ भृ ४ गु ३ का २ स्पु १ भवति अथ शकुनमाह इति इतः
प्रष्टा आनुरोक्तः एतयोरा कुपस्तन्नामनीतयोर्वर्णान्वरसंबन्धिनो ध्यास्तुलारिभसतीत्यादि संख्याः प्रत्येकं तासामे
वैपुष्ट्यकदे ८ २ स्थभिर्भक्तं यो शेषांतयोर्मध्ये चातुरशेषस्य इतशेषादधिकस्तदागदो रोगी जीवति इतशेषसाम्ये आधिक्ये वारोगी
मयते उदाहृतं अत्र देवदत्तस्य नामाक्षरांकाष्टभागशेषः यत्तदत्र इतनामाक्षरांकाष्टभागाशेष इत्ये एवमत्र देवदत्तस्य
काठाष्टतोत्तचविसर्गनपुंसकान्येष्टं कास्तुलारिभसती भृगुकारकाः स्पुः इता शकुनयतदैवदभक्तशेषे जीवे कुरी
समधिके मयते समानो ११ प्रष्टमूलं च प्रमितिः कुयुक्ताभूयो १२ निष्पील ३ हताथशेष के २ जीवितं वेति २ रुजो ८
मतिर्न भवेच्च निष्ठां मरणाभिधायाम् १०

मरणानिर्दिशेत् १० अथ रूपांशुस्य एतच्च विशेषमाह प्रष्टस्य प्रष्टवाक्य
स्य इतोक्तस्य यथो हलस्त्रेषां प्रमितिः प्रमाणं केन केन भूयः पुनः खेन २
३ द्वाभ्यां गुणितं तैर्न त्रिभिर्भक्तं च छेपस्येदेकं तदा तु जीवन् विनिर्दिशेत् द्यो
स्तु शिष्टरोगं विनिर्दिशेत् मृत्युं तु शेषतन्मरणं ब्रूयात् तदपि वर्णस्वरशक्त्या ११
मृत्युं विनिर्दिशेत् १२

एन०

[illegible]

इति उदाहरणम् यथा रामस्य सीतायाश्च ऋधनशोधनं यथा रामः साधकः सन्नामाक्षराङ्कार आ २ म ५
 अथ संकाः १ शीतासाध्यान्नाक्षराङ्काः स ३ न ३ आ ६ एतदेकम् २ उभयोरष्टशेषौ २२ अत्र सीता
 रामस्य ऋणाप्रदाः २६ इति ऋणधनविचारः

